

Rejč i vöra

str. 3

Kdo naj bi se sramoval?

str. 4

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 21. maja 1992 • Leto II, št. ¹⁰9 • Cena 10 forintov

Lejpiva dva dneva sta bila...

Gorenjiseniški mešani pevski zbor Avgust Pavel je dostokrat gostoval po Sloveniji. Največkrat te, da smo šli v Šentvid na pevski tabor. Tam smo se srečali s pevske zbori iz Slovenije pa smo spoznali mešani pevski zbor iz Trbovelj.

2. in 3. majaša je prišlo do toga, da so pevci iz Trbovelj bili naši gosti. Želeli smo, da bi naše goste čuli v več vasnicaj, zato smo organizirali tri nastope (fellepést).

Na Gorenjom Seniki smo večkrat bili z nastarnimi slovenskimi pevci. V Števanovca, sploj pa na Verici se je pa nej tak na gausta dalo kakšen pevski program organizirati. Zato smo pauleg Senika, tadv kraja voodabrali.

Na Gorenjom Seniki je najlepše bilau, da smo vsi vküper spejvali pesem Lipo. Po večerji je prišla harmonika pa smo vsi veselo plesali pa spejvali.

Drugi den smo se srečali pri števanovskoj cerkvi. Naši gosti so meli koncert po me-

ši. Da so začnili notzvoniti, nam je sréc bola na gausta bilo. Mi, Gorenjisančarge

smo na meši pomagali spejvati Števanovčarom. Po koncerti smo se srečali z

ženskim pevskim zborom. Po podneva smo se vzeli na paut, nastop smo meli na Verici. Na Verici so se ljudje lepau vküpnabrali, kakoli je ves nej velka, kulturna dvorana je puna bila. Dobro je bilau videti, ka ljudje čakajo, aj začnamo program. Da so Gorenjisančarge spejvali, smo vidli ljudi, ka so skoruk z nami vred spejvali, povejmo "primi bratec kupico".

Naši gosti so tü lejpi koncert meli. Tak lejpoga, ka da smo že dojprišli z odra, ljudje so nej domau šli. Tüj je tü naprejprišla harmonika pa je ples nastano.

Tejva dva dneva tau sva⁹ dočita, ka če se malo potrudimo pa malo vküpržimo, se dosta lejpoga dá naprajti. Zatau se pa moremo zavaliti dostim, steri so se trüdili za nas.

Irena Barber

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM VAS Z VESELJEM VABI NA PRIREDITVE PORABSKIH DNEVOV

Gornji Senik, v soboto, 30. maja

15.00 Otvoritev in srečanje osnovnih šol iz Slovenije, Avstrije in Porabja

19.30 Veseli večer

— Nastop domačih in slovenskih kulturnih skupin (Gostje: folklorna skupina iz Beltincev)
Ples v gostilni Cifer

Martinje, v nedeljo, 31. maja

14.00 Srečanje nogometišev Senika in Martinja

Števanovci,

v nedeljo, 31. maja

10.30 Nastop domačih in slovenskih kulturnih skupin (Gostje: moški in ženski pevski zbor iz Medvod, folklorna skupina iz Šalovec)

Verica-Ritkarovci

v nedeljo, 31. maja

15.00 Kulturna revija
16.30 Ženski nogometni turnir (Čepinci, Apače, Verica-Ritkarovci)

Med Gornjim Senikom in Martinjem bo meja v času prireditve odprta.

A MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNÉK SZÖVETSÉGE TISZTELETTTEL MEGHÍVJA A RÁBAVIDÉKI NAPOK RENDEZVÉNYEIRE

Program:

Felsőszölnök,

május 30. (szombat)

15.00 A Rábavidéki Napok megnyitója
Szlovéniai, ausztriai és rábavidéki iskolák találkozója

19.00 Vidám est

— Hazai és szlovéniai művészeti csoportok fellépése vendégünk a beltincci táncsoport
Bál a Cifer vendéglőben

Martinje,

május 31. (vasárnap)

14.00 Martinje-Felsőszölnök lab-

darúgó mérkőzés sportjátékok

Apátistvánfalva

május 31. (vasárnap)

10.30 Kulturális bemutató
Vendégünk: a medvodei férfi és női kar a šalovci táncsoport

Kétvölgy

május 31. (vasárnap)

15.00 Kulturális bemutató
16.30 Női foci a kétvölgyi, čepinci és apačeai csapatok részvételével

A rendezvények alatt Felsőszölnök és Martinje között nyitva lesz a határ

Sporazum bo spodbudil še bogatejše sodelovanje s Slovenci na Madžarskem

Matična domovina Slovenija in še posebej obmejno Pomurje sta vrsto let pospeševala, skrbela in spodbujala kulturne, gospodarske in politične stike z obmejno Železno županijo ter še posebej narodnostni razvoj in ohranitev Slovencev v Porabju. Tako je občina Murska Sobota vzdrževala stalne stike z vodstvom Železne županije in mestoma Körmend in Monošter, prizadeva si za odprtje novega mejnega prehoda Martinje–Gornji Senik, pred meseci pa je ob pokroviteljstvu Pomurske banke pripravila na sedežu Zveze Slovencev v Monoštru posebno razstavo Prekmurški likovni umetniki Slovincem na Madžarskem.

NA OSNOVI DOSEDANJH IZKUŠENJ medsebojnega sodelovanja sta vodstvi občine Murska Sobota in Zveze Slovencev na Madžarskem pripravili poseben sporazum o prihodnjem sodelovanju. Partnerja želita sporazum podpisati še v maju in z njim obogatiti dosedanje oblike sodelovanja ter povečati stike na različnih področjih.

Vsebina sporazuma je pripravljena tako, da se vodstvo občine Murska Sobota obvezuje za še trdnije stike na gospodarskem, kulturnem, šolskem in drugih področjih z Zvezo Slovencev na Madžarskem v skrbi za avtohtono slovensko narodno skupnost in pospeševanje njenih stikov s prebivalci obmejne murskosoboške občine.

Tako si bo izvršni svet občine prizadeval, da se v letu 1992 dokončno odpre mejni prehod Martinje–Gornji Senik, s tem pa omogoči pretok ljudi in blaga ob meji ter tesneje poveže Slovence v Porabju z matičnim narodom in državo Slovenijo.

SKUPAJ Z ORGANIZACIJO OBLASTI MADŽAR-SKE bo občina spodbujala hitrejši gospodarski razvoj, razne oblike kooperacij in podjetništva, zgraditev boljše prometne infrastrukture prek cestne železniške povezave Monoštra z luko Koper oziroma Madžarske s Slovenijo.

Skrbela bo za šolanje otrok v maternem jeziku ter pomagala pri sodelovanju otrok in učiteljev osnovne šole Gornji Senik s šolami v Kuzmi in Prošenjakovcih, osnovne šole Števanovci s šolo v Šalovcih ter gimnazije Monošter z gimnazijo v Murski Soboti. Pomagala bo tudi pri organiziranju strokovnega izpopolnjevanja vzgojiteljic in učiteljskega kadra ter ekskurzijah in izletih učencev iz Porabja v Slovenijo.

MATERIALNO BO PODPIRALA številne prireditve, izmenjave in stike na kulturnem področju, preko Zveze kulturnih organizacij pa strokovno pomagala s sodelovanjem mentorjev pri pripravi lutkovne, folklorne in drugih amaterskih kulturnih skupin. Poleg tega bo izvršni svet občine prevzel pokroviteljstvo nad priložnostnimi razstavami v Porabju, vsako drugo leto pa nad kulturnimi nastopi kulturnih društev iz Porabja v občini Murska Sobota, kjer bi prikazali kulturno ustvarjalnost Slovincem iz

Madžarske. Omenjenih je le nekaj najpomembnejših namenov iz novega sporazuma, ki ga pripravljata vodstvi občine Murska Sobota in Zveze Slovencev na Madžarskem.

Podoben sporazum so v začetku leta podpisali predstavniki Železne, Zalske županije z vodstvom madžarske narodnostne skupnosti iz Slovenije, zato se tokrat upravičeno veselimo novih bogatejših možnosti sodelovanja Porabskih Slovencev z obmejnimi kraji matične države Slovenije.

Geza Bačić

Dr. JANKO PRUNK,
minister za Slovence
po svetu in
narodnosti v Sloveniji

Slovenija je dobila torej novo vlado. Krščanskega demokrata Lojzeta Peterleta je zamenjal liberalni demokrat dr. Janez Drnovšek, ki je pred kratkim predstavil tudi nove ministre. Nekaj jih je ostalo starih, nekaj pa je tudi novih imen. Tako je dr. Janko Prunk na mestu ministra za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji zamenjal dr. Janeza Dularja.

In kdo je dr. Janko Prunk? Gre za 50-letnega zgodovinarja, rojenega v Loku pri Zidanem mostu, zaposlenega na Inštitutu za novejšo zgodovino, sicer pa tudi profesorja na ljubljanski Fakulteti za družbene vede. Dr. Prunk je član socialdemokratske stranke Slovenije.

Ko se je predstavil v komisiji za narodnosti slovenske skupščine je povedal, da bo kot minister izhajal iz tistega, kar je zapisano v slovenski ustavi, kjer sta omenjeni tudi avtohtoni ita-

NOVI MINISTER ZA SLOVENCE PO SVETU

Dr. Prunk zamenjal dr. Dularja

lijanska in madžarska narodnost. "Mostovi do obeh manjšin so že narejeni. Popraviti moramo samo ograjo in zgornjo plast asfalta," je dejal dr. Prunk, kar naj bi v praksi pomenilo, da položaj nikoli ni predober, ampak je potrebno nenehno reševati probleme, ki se pojavljajo v življenju.

Novi minister za narodnosti upa, da bo krepitev sodelovanja med Madžarsko in Slovenijo izboljšalo tudi položaj manjšin na obeh straneh meje. Nove prometne povezave naj bi omogočile tudi gospodarski razcvet krajev ob meji.

Koliko pa dr. Prunk ve o položaju Slovencev na Madžarskem? "Mi smo bili ves čas vzgajani v celovitosti slovenskega narodnega prostora. Zavedam se, da živi tudi v Porabju del slovenske nacionalne skupnosti, porabski Slovenci, ki so najbolj odrezani od slovenskega matičnega telesa."

Silva Eöry

Predstavili zbornik Narodne manjšine 2

POGLEDI AKADEMIKOV NA PROBLEME MANJŠIN

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je predstavila zbornik Narodne manjšine 2, v katerem so razprave, ki so jih napisali akademiki iz nekdanje Jugoslavije po obisku hrvaške, slovenske in srbske manjšine leta 1989 na Madžarskem. Nekateri avtorji so spoznanja izpred treh let dopolnili s svežimi informacijami, zlasti po političnih spremembah na Madžarskem.

Zbornik je predstavil akademik profesor doktor Anton Vratuša, rekoč, "da

avtorska besedila obravnavajo na ta ali oni način v bistvu vse temeljne razsežnosti problematike slovenske, hrvaške in srbske narodne manjšine na Madžarskem... Njihova poglobljena značilnost je analiza stanja, procesov in odnosov tako v okviru samih narodnih manjšin ter med manjšino in večinskimi narodom in v celotni družbi, kakor tudi v odnosih med obema sosednjima državama, zlasti na področju manjšinske politike..."

Kot rečeno, se je po letu 1989 spremenilo toliko vsega, da se je doktor Anton Vratuša lotil analize družbenih sprememb na Madžarskem in položaja Slovencev, Hrvatov in Srbov. V razpravi se loteva različne dogajanje vse do aprila lanskega leta, zato lahko najdemo v besedilu vrsto zanimivih in tehtnih informacij dobrega poznavalca razmer na Madžarskem in med porabskimi Slovenci.

Zelo zanimiv, predvsem pa vznemirljiv je prispevek profesorja Ludvika Olasa z mariborske pedagoške fakultete. V Prilogi k zborniku se je lotil analize demografskih razmer v Porabju. Za osnovo rabijo profesorju Ludviku Olasu podatki iz najnovejšega popisa prebivalstva na Madžarskem.

Zapišemo lahko, da so se opazovanja razmer med južnoslovenskimi narodi na Madžarskem lotili tudi drugi avtorji iz jugoslovanskih akademij. Zato je v zborniku zbrano pričevanje uglednih znanstvenikov na enem njihovih zadnjih skupnih potovanj, kajti na predstavitev zbornika so prišli le slovenski akademiki in akademik Stojan Vujičić iz Budimpešte.

Akademik doktor Anton Vratuša nam je v pogovoru še povedal, da nameravajo zbornik predstaviti v Budimpešti in tudi v Monoštru posebej za porabske Slovence.

KALENDAR (18)

REJČ I VÖRA

Slovenci i Vaugri so bili sprva gnake - katoličanske vöre. Evangeličanska vöra se je začnila širiti na Kranjskom v 16. stoletji na Vogrskom pa v 17. stoletji. V Slovenskoj okroglini so vogrski grofje širili lüteranstvo. Gorenjeseničarge so bili lüteranske vöre stau lejt. "Vsaki farar je predgao z kranjske knjige. . . predgara lutheranskoga . . . kranjski kramarji so po hišah ponujali za malo ceno Trubarja in Dalmatina" (KOŠIČ)

Krau Ferdinand II (1578–1637) je preganjo lüteranske dühovnike. Nemški i slovenski lüteranski dühovniki so prišli na Vogrsko. V Slovenskoj okroglini njim je dau mesto v svojom gradi zemelski gospaud Tamás Nádasdy v Petanjci.

Slovenski lüterange so meli svoje cerkve na Vogrskom. Tü so njin vödavali knjige, zato so se bole cü Vaugrom držali, kak katoličange. V bojni leta 1848-49 so katoličange med Mürov i Rabov bili na strani katoličanski Habsburgov, evangeličange pa na strani Lajosa Kossutha. Mislili so, ka se Kossuth bije za njino vöro tö. Evangeličanski dühovni pastir i pisatel Janoš KARDOŠ (1801–1875) je sto svoje vernike laučiti od katoličanski Slovenov med Mürov i Rabov, zato je začno gučati i pisati, ka med Mürov i Rabov živijo "ogrski vendi", šteri "stari slovenski ali vendski" jezik gučijo. Evangeličanski dühovniki od Kardoša tadale so meli Slovene med Mürov i Rabov za "Vende, Vend-slovence", šteri so nej bratke Slovenov prejk Müre na Kranjskom pa ne razmijo knjižno slovenščino.

Katoličange so začeli vödavati svoje knjige, gda so svojega püšpeka dobili v Somboteli (od 1777). Gda

so vsi mlajši mogli v šaulo ojtji (od 1868), pa so šaulske knjige vödavali v slovenskom pravopisi (gajici). Katoličanski dühovnicke pa vernicke so dobivali knjige, ki so bile vdardjene pri svetom Mohauri (Mohorjevo društvo). Te knjige so bile napisane v knjižnoj slovenščini. Lidge so mogli razmeti, ka tak dosta knjig so že dobivali, ka so se Vaugri prestrašili. Sombotelski püšpek dr. Vilmos

ISTVÁN je tišinskomi dühovniki zapovedö naj "Vendom" na Vogrskon vödá novine "v starem vendskem jeziku". Püšpek je mislo, ka do lidgé tau bole razmili, pa nedö meli volau knjige šteti "v knjižnoj slovenščini". S tem bi pa "vogrske Slovence" laučo od Slovincov "na Kranjskom". Püšpek ISTVÁN je 1904-oga leta tak piso slovenskomi dühovniki Klekli st.: ". . . i gda za to dam svoje višjepastirsko dovolenje, ti uredništvo novoga lista s tem pogojem dovolim, da ga vrejüješ v jeziki, ki ga guči v domovini prebivajoče vendsko lüstvo i v domovinskom pravopisi, izklüčiš pa v tujini vdomačene slovenske reči i slovenski pravopisi i naj se takši spisi v njem objavljajo, šteri bodo

poлег verskojakostnoga značaja po mogočnosti pospešili tüdi pobožno lübezen do domovine i starodavno vernost do krala. Vilmoš Püšpek." (Novine, 1935)

Tak so naši starci dobivali od 1904 Kalendar srca Jezušovoga, Marijin list, od 1913 pa Novine.

Katoličanski pisatelge med Mürov i Rabov so svoj gezik vsikder bole približavali knjižnoj slovenskoj rejči. Marijin list je od 1913 mau vöprišo v slovenskom pravopisi (gajici). Evangeličange so pa tadale pisali "v starom slovenskom jeziku". Nauve reči so si sami delali, nej so iz slovenskega knjižnega jezika prejkzeli. Na konci so več sami nej razmili ništerne rejči.

V 18. stoletji — da so prve knjige vödali v Slovenskoj krajini — eške nej bilau knjižnoga slovenskoga jezika. Tau rejč so v šaulaj eške nej včili. Vsikša krajina — tak naša Slovenska okroglina — je pisala svoj stari slovenski gezik. Ranč zato so vöbrodili tau knjižno slovenščino, aj se vsi Slovence razmijo. Knjižno rejč se vsikši Slovenec v šauli vči, doma vsi "po domanje" (narečje) gučijo.

Prvi naši pisatelge so bili evangeličange. (Naš prvi kalendar Dober pajdas (1899-1925) so tö uni vödali). Našo slovensko materno rejč je lüteranski dühovnik Števan Küzmič naredo za "prekmurski knjižni jezik". Katoličange so tau rejč vsigder bole pauleg knjižnoj slovenskoj rejči približavali. Evangeličange pa so samo po starom pisali. Konec 19. stoletja pa so obvüpali. šo mislili, ka najbaugše, če postanejo Vaugri, ka Slovence med Mürov i Rabov tak vömargejo, svojo lüteransko vöro samo tak leko obdržijo, če nedo več Slovence, liki "Vendi" ali Vaugri.

Marija Kozar

KAJ MENITE?

Verica je tista ves, gde je urad župana najprvin notraplačo na novine vsakši družini. Zdaj že več mejscev je za šentja dobijo. Mislim, ka je telko časa dojšlo, ka do vedli taprajti, ka se njim vidi v Porabji pa ka nej? Ka bi ovak redli, če bi je oni urejevali (szerkesztenék)?

Žöjlin Illuš (Laczó Imréné) Mena se sploj vidijo. Kak je v rutjë dobim, včasim je prejkpoglednam. Najparvin samo tjejpä. Če koga spoznanoga vidim, te tisto parštém, putejn parštém drugo. Parvo pa drugo stran največkrat vönjan. Zato, ka je tau nej v narečju spisano pa ne razmejm. Pa štja zato, ka töj na tej dvej strani od polititje pišejo. Najbola Nika za smej, Stare recepte, Porabske družine, Materno rejč pa Mejsaca štém. Če té taparštém, te tisti članki pridajo, šteri so v knjižnom jeziku spisani. V tej novinaj se mi tau vidi, ka furt djesta nikši spoznani notra pa od nas piše. Dobro ka mi, Slovenci na Vogrskom mamó svoje slovenstje novine.

Sabatin Vendi (Vendel Talaber)

Vidijo se mi od parve strani do slejdnje strani. Dobri so članki, lejpi so tjejpä. Samo tisto se mi ne vidi, kak so dola spisani. Zaman dejata nutra kakšakoli dobre članke v novine, če je ne vejmo taparšteti. Mi pavri knjižni gezik ne razmejm. Cejle novine bi v narečji tarbelo pisati. Pa gvüšan sam, ka lüstvo štja bola bi štélo novine kak zdaj. Novine nam Slovincem redite, šteri smo na Vogrskom. Te so pa zaka nej v narečji spiseane? Če uredništvo tau štjé, aj lüstvo sté novine, te bi je v narečji tarbelo pisati.

**OBIŠČITE KOMPASOVE
BREZCARINSKE PRODAJALNE
(DUTY FREE SHOPE)
NA MEJNIH PREHODIH V**

**DOLGI VASI
KUZMI
GEDEROVCIH
RADGONI**

* * *

**BOGATA PONUDABA
UGODNE CENE
ODPRTO VSAK DNA OD 8. DO 20. URE**

Kdo naj bi se sramoval?

ODPRTA MEJA?

20. in 21. maja je na dvo-dnevem obisku v Sloveniji madžarski zunanji minister Geza Jeszensky. Tale tekst bi bilo potrebno oddati (nekaj) prej, toda po napovedih naj bi s slovenskim kolegom dr. Dimitrijem Ruplom podpisala meddržavni sporazum o odpiranju novih mejnih prehodov na slovensko-madžarski meji. Mejna prehoda Martinje-Gornji Senik in Pince-Tornyiszentmiklos naj bi začasno odprli že v tem tednu, najprej samo ob sobotah in nedeljah. Mejni prehod Martinje-Gornji Senik pa bodo predvideno redno odprli šele avgusta. Po najnovejših podatkih naj bi bil odprt od 8.00 do 20.00, tudi za osebne avtomobile. Sicer pa bomo več podrobnosti o obisku objavili v naslednji številki.

NOVA VLADA ZAČELA DELATI

Po nekaj živahnih urah je slovenski parlament le uspel izvoliti novo slovensko vlado, ki jo je sestavil liberalni demokrat dr. Janez Drnovšek. Do spremembe je prišlo tudi na mestu ministra za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji. Ta ministrski stolček je zdaj prevzel socialdemokrat, sicer zgodovinar, dr. Janko Prunk. Nova slovenska vlada šteje 27 članov.

ICSID 92

V Ljubljani poteka te dni 17. mednarodni kongres industrijskega oblikovanja ICSID 92. Številni priznani strokovnjaki govorijo o ključnih vprašanjih poklica in sooblikovanja tehnološkega in tržnega okolja v svetovnem ekonomskem prostoru.

ZE 46.000 BEGUNCEV

Po zadnjih podatkih je v Sloveniji že 46.000 beguncev iz Bosne in Hercegovine. Še vedno prihajajo novi, zato je veliko problemov, saj Slovenija za njihovo oskrbo odšteje 3 milijone nemških mark na mesec.

V Vas Népe 28. 4. 1992 je Dezső Nyírfás objavil članek z naslovom: *Vendnek lenni nem szégyen. V njem zavrača članek Jožeta Hirnőka v Porabju 26. marca, ponatisnjen v Vas Népe 9. aprila, ki v madžarščini pojasnjuje nesmiselnost trditve, da živijo v Porabju neki "Vendi" in ne Slovenci. Čeprav se je Hirnők podpisal kot "predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem", ga g. Nyírfás imenuje za "generalnega sekretarja Zveze Južnih Slovanov", kar H. nikoli ni bil in tega društva niti več ni. Pravi, da "mnogi ne razumejo, kaj je nagnilo gospoda Hirnőka k pisanju odprtega pisma" — pa je vendar jasno zapisal J. H. "Zvedeli smo, da so se predstavniki venske teorije spet lotili dela. . ."*

in isto je dvakrat povedano tudi v ponatisu članka v Vas Népe! G. Nyírfás pravilno navaja, da "je v Sloveniji vsak pismen človek prepričan, da je "vendščina" narečje. Nadaljuje pa, da nekateri njegovi znanci "vendskega maternega jezika" ne razumejo soboških Slovencev." To je demagoška trditev, ki zavaja tiste, ki jo bodo nekritično sprejeli. Katerega soboškega človeka ne razumejo? Ali tiste, ki govori prekmursko narečje? Ker Dólinci pravijo "zajtra", Ravenci pa Goričanci "vgojčno", kar je pa v Porabju "zránkoma"! V Soboti in drugod v Prekmurju živijo Slovenci iz raznih krajev in govorijo neki "pogóvorni" jezik, ki je blizu knjižni slovenščini. V tem pa so nekateri besede, oblike, ki jih težko ali sploh ne razume Slovenec iz katekolokrajine od Trsta in Celovca do hrvaške meje, če ni hodil v šolo ali se ni kako drugače naučil knjižnega jezika. Slovenščina ima zelo veliko narečij, ki se v nekaterih stvareh zelo razlikujejo. Dajte v roke nešolanemu šekelyu, palócu stb. peštanski časnik, pa boste slišali, kako ga bo čital in razumel, posebno novejši izrazi iz politike, uprave, gospodarstva, kulture!

Elfogadhatatlan Nyírfás úr ismerőseinek állítása,

akik "értik a lengyel nyelvet különösebb nehézség nélkül". Ez teljesen új felfedezés, amelyen valószínű, hogy dr. Pavel is - aki jól tudott lengyelül - nagyot nevetne. Kérem, küldje el hozzám azt a "tudós" rábavidéki ismerőset, aki nehézség nélkül megérti a lengyelt. Kivételt képez természetesen az az egyén, aki tanult lengyelül vagy élt Lengyelországban. Azokat a "vend" barátait is elküldheti hozzánk, akik azt állítják, hogy legközelebb hozzájuk és nyelvükhöz. . . a szorb nép áll.

(A volt NDK területén élő, nyugati szláv nyelvű nép - Magyar értelmező Kéziszótár - a szerk.)

A "rokonságot" velük csak azok "tartják", aki nem ismerik sem nyelvüket sem magát a népet. Ezt csak Mikola S. brosúráiból tudják (Távolí) rokonságunk csupán közös SZLÁV eredetükből származik.

Ami a Hirnők-cikkben való "tudatos ferdítéseket" vagy felületes megállapításokat illeti: Ha Fényes Elek 1836-ban "vendus totókról vagy vandalusokról ír dicséző szavakkal" - ebből világos, hogy nem nevezi vendeknek a hazai szlovéneket. - "A Magyarországi Vendus Totókról" (így!) már 1824-ben írt a bécsi Kedveskedőben az akkori felsőszőlőki plébános Kosics József. 1827-ben azonban a Tudományos Gyűjteményben a "Tótságban" élő szlovéneket - vandalusoknak nevezi, szintén dilettáns forrásokra hivatkozva. De a szombathelyi liceum tanára, Bitnitz Lajos, aki már 1819 - ben a muravidéki lakosság szlovén voltáról írt ugyanott, visszautasította Kosicsot a Hazánkban nincsenek Vandalusok című cikkében (Tud. Gyűjt. 1828). E cikkben azt is elmondja, hogy vannak dél-stájerországi és magyarországi szlovén tanítványai is, akik anyanyelvükön jól megértik egymást. Nyírfás úr megint nem olvasott helyesen: Hirnők azt írja: "Ez utóbbi (vend-szlovént). . . gondolták ki egyesek. Tehát nem azt állította, hogy a "vend" elnevezést. Ezen kívül a "szlovének - saját nyelvükön -

Materna rejč (10)

VOKALNA REDUKCIJA

Naši glasi so približno takši, kak mi lidgé. Če nemamo skrb, vsigdar gledajo, kak bi leko leži vöprišli. Uni so tö tak, ka naj je sken menje tarbej delati. Če nega palejra, kak povejmo v Dombóvári na kukarci, šteri je zené, te se tázanjajo. Takši glas je v našom porabskom sistem: i. Gda vöpovejmo te samoglasnik, te naš jezik najbole visko stoji. Najbole nizko pa, gda izgovorimo ä. Tau je tak, ka gda pri sodakaj morete salotejtrati, ali pa v šauli rokau kumas držati. En cajt távalá, sledik pa te že rauka povisne. Glas je tö tak. Tak je te z vokala i (toga nücajo v knjižnom jeziki tö) e grato. Zato pa namesto delati, pisati, gledati pravimo: delatę, pisatę, gledatę. Kak vidite, na konci tisti rečaj je tau tak, šterim pravimo infinitiv (főnévi igenév). Če té e-ne vöminimo z i-ni, te do reči knjižno formo mele: nesti, zidati, brigati.

Naš slovenski guč v Porabji je malo takši, kak povejmo engliška rejč. Steri ste se že včili engliški, tisti vejte, ka najleži si je tak v glavau tučti izgovarjavo toga jezika, ka vzemete en klabajs ali pero (ali pa prst), pa si v lampe dejete. Pa te začnete gučati, pa de se včasik tak čülo, kak če bi engliški gučali, če rejsan slovenski govorite.

Mi tö, da namesto i gučimo e, če prste vö z lampa vzememo, pa mo začnili gučati i, te reči knjižne gratajo: prositi, voziti, nositi. Takše i-ne moremo gučati, kak v vogrskoj rejči: kérni, hozni, kapni. Tau je tarbej narediti pri vsakšomi e-ni, šteri so samo od zvüna e-ni, znautra pa se skriva i. Povejmo, če nakakma valite nika: neşę! proşę!, naloşę!, moşę! te naredite tak, kak sam pravo, pa te do reči knjižne: nesü!, prosü! naloşü! molü!

Fr. M.

soha nem nevezték magukat vendnek", ahogy a magyarok sem önmagukat "vograknak, ungarnak".

A "Szombathelyi újság" -ban egyik képviselőnk már 1900-ban visszautasította mind a "Tótság" mind a "Vend" elnevezést mint helytlent és a magyarban is a "szlovén" népvévet követelte. Persze hiába, ugyanis csak az egyházi sematizmusban került latinul megjelölésre a nép nyelve: SLOVENICE Hóman-Szekfű pedig karinthiai szlávokról írta. Pavel (1920 óta soha nem írta alá a nevét ékezzettel, ahol ez fordul elő, mások írták oda).

Ágoston könyve: A vashidegkúti szlovén nyelvjárás hangtana c. viseli (1909), 1927-ben pedig Nyíltűzhelyű konyhák a hazai szlovéneknél c. tanulmánya jelent meg stb. Az első és a második háború alatt pedig tilgs volt a szlovén nevet használni. Ebből is látni, hogy Ny. állításával "szemben" - hogyan hagyta "a

magyarság élni és túlélni ezt a . . . népet", amelyről az utolsó háború idején Hartner-Lidvay és mások az országgyűlésben azt állították: "Itt nincsenek vendek, hanem ma még vendül beszóelő magyarok! Sértés, ha valaki őket vendnek nevezil!" De tessék csak elolvasni Angyal Endre: A vend kérdés c. tanulmányát (Újabb megállapítások. . . c. tanulmánykötetben, Pécs 1972, 269-291), hogy világosabbak legyenek a fogalmak. Hogyan "hagyta élni" a magyar politika és közigazgatás a muravidéki szlovéneket, erről is sokat írtak. Az asszimilációról tanúskodik a mai helyzet a Rábavidéken az óvodától, iskolától kezdve, a nyelv nemhasználatiga templomban, nyilvánosságban stb. stb.

S végezetül csak annyit! Szlovéniában és Ausztriában nem tudunk vend falvak létéről.

prof. Vilko Novak

Porabske družine

Avtomehanik pa njegva družina

Laslo Merkli je 1990. leta avpro (odprl) delavnico v Števanovcih. V tej delavnici avtona popravla. Pravijo, ka je vsakši začetek težki, dapa leko, ka je tój ranč naapak bilau?

dneva pa doma. Sprvoga so ma nej poznali, te sam stja malo dela emo, dapa potisim že furt več. Parnesli so sakšafela mašine. Od motornega kolesa cejlak do maloga tovornjaka (teherautó). Zvekšoma zato avtona parpelajo. Zdaj je že dvor furt puni. Dostakrat se ranč djeniti ne mora."

Dosta lüstvo že zahodne (nyugati) avtona ima. Nej je bilau malo spajnsno, da so je k teba parpelali, aj je popraviš?

"Sprvoga je spajnsno bilau Prvin je človak rejdko vido takši avto, nej ka bi ga štja popravlo. Z motori je nikša baja nej bila, meni je sprvoga elektriika bila spajnsna."

Bilau je tak, ka si nej najšo, ka je baja vtona? Ali ka bi nej vedo popravit?

"Nej. Če sam edan den kaj nej vedo popravit, te sam drudji den štja gnauk vcujstano. Če je te tū nej šlau, te sam tretji ali štrti den napravo. Bijo takši avto, šteroma sam dva tjedna redo motor. Dapa tak sam nikdar nej njau, ka bi ga nej popravo."

Zdaj, gda banzin tak zdigajo, se tau kaj pozna? Menja avtona parpelajo popravlat?

"Rezervni deli (alkatrészek) so tū sakši den dragši. Lüstvo že bola na rejdtja seda v avto. Es k mena tū samo te pridajo, gda je že spoj potrebno. Te tu samo telko tarbej naprajti, ka aj dé. Bilau bi na avtona štja več dela, ka bi popraviti tarbelo, dapa ne pistijo. Zaman je vse, če lüstvo nejma pejnaze. Moj davek (adó) je že tū tak veltji, ka si že brodim, če mo tadala delo tau ali nej? Najprejspišejo, ka kakša mašina nam tarbej tjójpiti, če štjemo delati štja tadala. Dapa tej mašini so tak dradji, ka tisti pejnazdja, ka na njé puceramo,

NYÍRFÁS DEZSŐ SZENTGOTTHÁRD

Kedves Uram!

Egyszerűen elképesztő az a sok sületlenség, amit a Vas Népe április 28-ai számában összehordott a "Vendnek lenni nem szégyen" cím alatt, miközben sietet leszögezni, hogy "Én nem vagyok sem vend, sem szlovén". Tudniillik, hogy a Vas megyei szlovének, vagy vendek, vagy ahogy tetszik önnek, nem értik muraszombati testvéreik, unokatestvéreik, rokonaik nyelvét. Ugyanakkor a lengyelt minden különösebb nehézség nélkül értik. Sőt mi több! Leginkább a volt NDK területén élő szorbokkal tudnak kommunikálni! Egyszerűen óriási!

Mindezt, sajnos, még dilettantizmusnak sem nevezhetjük, mert a dilettantizmus mindenképp feltételez bizonyos minimális ismereteket. A nyelvészet komoly tudomány, nem pedig egy falusi futballmeccs, amihez mindenké ért. Egyébként a kibiceket még a kártyában sem szeretik.

Jómagam már hallottam egyet s mást az óslávról, ósszlávról, tanulgattam oroszul, szerbül, csehül meg mindenféle ilyen furcsa szláv beszédeket. De lengyel - és szorb tudásom bizony korántsem mondható perfektnék.

Ja meg, állítólag viszonylag türethően beszéllek szlovénül is, meg vendül is.

Szlovének lenni, vagy ha önnek jobban tetszik, vendnek lenni valóban nem szégyen. De arra azért nem vagyok büszke, hogy fogadatlan prókátorként hetet-havat összehord arról, hogy mi mik vagyunk és milyen nyelvet beszélünk. Már ne is haragudjon, de egyáltalán hogy kerül a csizma az asztalra?!

Tisztelettel:

Mukics Ferenc
Szombathely, Váci 39

deset lejt ne pridajo nazaj. Zdaj nej davnek so vónajšli, ka v saksoj delavnici mora biti takši mašin s sterim CO leko meri. Zaman zmerim dosta avtona CO, za tau kumar leko prosi par forintov. Te pa kak aj tjójpim té mašin? Če de tau tak šlau tadala, te delavnico notra zaprem pa mo samo delo, kak varilek (hegesztő). Ta nej tarbej dosta štjir, ka tarbej tisto pa mam."

Če je etak vistji davek, maš volo štja nika nauvo začniti?

"Mam, dapa samo zato, ka rad popravlam avtone, mašine. Ovak bi že vse taknjau."

Zvójn avtona djesta štja kaj, ka ti je pomembno (fontos)?

"Najpomembnejša mi je družina. Dva dateta mam, sterim sam sploj rad. Da malo časa mam, sam furt z družinov. Z mojo materdjov pa očof živemo vtjüpar. Zato, ka se sam bijo, nej sam emo brata pa nej sestro. Pravijo, ka je baugša, če so mlajši pa starištja

raznok. Če bi mi tu raznok bili, ranč ne vejm, ka bi delali. Moja žena tū v fabritji dela. Gda popodneva dela, te bi nej vedli kama djati mlajša. Ali dja ali ona bi nej mogla delati. Zdaj, gda je tak zmetno živeti, tau bi si nej mogli dopistiti, ka bi samo edan delo. Dotejgamau so nam starištja že večkrat pomagali, če je tarbelo, pa štja zdaj tū dostakrat. Mlajši sploj radi majo dejdaka pa babo. Nej bi se mogli vcujzeti, če bi kraj šli. Nej bi bilau tisto veselje, gda vačer vtjüpar pridamo pa vsakši tapovej, ka se je z njim zgaudio cejli dén. Za té minute je vrejdo živeti."

K. Holec

... DO MADŽARSKE

AKTIV UČITELJEV

Učitelji porabskih osnovnih šol, ki poučujejo Slovenski jezik, so se sestali na tretjem letošnjem aktivu. Bili so pri učni uri slovenskega jezika v VIII. razredu na Gornjem Seniku. Učna ura je bila prikaz možnega rezultata in uspeha znanja slovenskega jezika ob koncu osnovne šole. Govorili so o novih metodah pri obravnavi beril.

Dogovorili so se tudi o razstavi podjetja Petrol iz R Slovenije, ki je bilo nosilec likovnega tekmovalnega natečaja. Tudi letos se bodo učenci teh šol srečali z nekaterimi slovenskimi pesniki in pisatelji ob koncu maja, kar bo konec tekmovalnega za bralno značko.

NOVI REŠILEC V MONOŠTRU

10. maja je dobil Monošter nov rešilni avto. Z akcijo za sodobnejšo zdravstveno oskrbo so začeli Monoštrčani lani, ko so ustanovili sklad "Za naše življenje". Sklad so podpirali tako posamezniki kot inštitucije in organizacije, med njimi tudi Zveza Slovencev, ki je lani nakazala na žirorračun 100 tisoč forintov. Predaja in blagoslovitev novega rešilnega avta sta bili ob svetovnem dnevu Rdečega križa.

Poslušajte PANONSKE ODMEVE

tedensko oddajo Radia Murska Sobota
oziroma Murskega vala.
Po novem v nedeljo od 18.00 do 19.00
na UKV 87,6 in 94,6 MHz in
srednjem valu 648 Khz.

DOBRI TANAČI

Kak leko polagamo svinje?

Apriliša se vam piso kak trbej domau prpelati prasca. Ne pozabite: včasik je moremo v glejv zaprejtj, čakajmo, aj se malo vtjüp poberėjo, aj se ne rasladijo. Po tistom njim že leko damo mlačno vodau piti.

POLAGANJE: na tau moremo velki skrb meti, najbola od tauga visi, kakše svinje mo meli. Če njim čedno polagamo, lepau do rasli, nedo betežasti, dobro pa žmano mesau nam dajo. Gnesdén polaganje dosta košta, na tau tū moremo računati.

Če sta opitali gazdo, kak sam vam tanačivo, ka so prasci dobili za polaganje, v prvom cajti njim tū tak trbej djesti davati. Sprvoga, da je živina eštje nej vcujvčena k svojoj nauvoj mesti, baugše je menje dati djesti, aj se ne prdjej. Nikši kvar nede s tauga, če prasec malo dolaprida, za par dni se vtjüp poberé pa de sledkar gvūšno dober djed emo.

NA SAKŠO DOMANJO ŽIVINO JE VREJDNO, ka polaganje ne smejmo od ednoga dnéva do drugoga maniti (zamenjati). Mara se k nauvo polaganji pomali more vcujzėti. Sprvoga malo nauvo, več spoznano polaganje damo, po cajti pomali leko obernémo.

S svinjami velika briga nejga, vse zejo: pomije, zeléno, domanji pa tjüpléni obrok tū. Tak leko polagamo, kak šagau mamó. Polaganje leko tjüjamo, dapa svinja sirauvo tū djej, če go tak navčimo. Nej je vrejdno polaganje dosta pa bistrotro manjavati, vsigdar moremo skrb meti, aj se živina ne prdjej.

Pazite: ne dajmo svinjej takše krumpline, steri so dugši caj na sunci ležali,

pa so zeléni gratali, tau je čemer (strup) za živino pa za človeka tū.

Če v pomije sirauvo mesau ali takša voda pride v sterom smo mesau prali, moremo je stjüjati, ovak svinje leko fejs betežne gratajo.

Cejlo kukarčno zrnje je nej vrejdno polagati, tau živina ne more ponučati, samo polaganja na nikoj devamo. Kukarco pa drugo zrnje je vrejdno semleti, dapa nej dosta na gnauk, aj na nikoj ne pride.

Obrok pa polaganja vsigdar na kmično, luftnato mesti vrejdno držati. Z nejloni žakli so nej najbaugši, v njim se obrok zvudjé ali plesniven grata.

Preveč dobro leko ponucamo senau (krmo) z lucernov ali s komaca. Vzima, da zeleno polaganje nejga, vekše svinje tau preveč rada grzéjo.

Svinjan sau tū trbej, zatok polaganje moremo soliti, V edno kanto pomije 1 - 2 dek sauli dojde.

VECKRAT SE ZGODI ka zaman polagamo skrbno,

svinja djej, dapa ne djemlé gora kak bi trbelo. Največkrat črvé ma. Tej, 20 - 30 centi dougi, bejli črvdjé ponučajo polaganje, ka svinja zej, pa eštje čemer tū rédijo. Črvivasta svinja dola pride, kosminja nji grdo grata. Če tau vidimo pa živina eštje z repom tū graubomiga, gvūšno ka črvé ma.

Zatok vam tanačivam, aj za 2 - 3 tjedna, gda so se prasci že vcujzeli k svojoj nauvoj mesti, dajte spisati vrasstvo (zdravilo) prauto črvavau pa prauto srba tū. Srb tū malička stvar dela, svinji krv ceca, tau go srbi. Živina nejma pokoj, ne more se gorazėti.

Če svinja ne djej, kak bi trbelo, drislava grata ali ne gnojji, včasik je vrejdno veterinara (állatorvos) zvati, dočas je eštje nej vékša navola. Dosta žmetni betegov se začne etak.

Gda se z nauvoga sréčamo, od svinjstji betegov mo gučali.

Dr. Žolt Talabér
veterinar

NAŠE PESMI (24)

Fikonjak

*K nam je prišo en mladenec,
po imeni Fikonjak,
on je proso lubo mater,
vaša čer'de z menom šla.*

*Ne pistim jo, ne pistim jo,
ar te dugo hodila,
ne pistim jo, ne pistim jo,
ar te dugo hodila.*

*Ne 'va dugo, ne hodila,
liter vina 'va pila,
ne 'va dugo, ne hodila,
liter vina 'va pila.*

*Da sta njiva v krčmo prišla,
una z drugim plesat šla,
da sta njiva v krčmo prišla,
una z drugim plesat šla.*

*Nikaj, nikaj lubi dragi,
tau ta prvi saused moj,
nikaj, nikaj lubi dragi,
tau ta prvi saused moj.*

*Nikaj, nikaj luba draga,
hod 'va müva na špancir,
nikaj, nikaj luba draga,
hod 'va müva na špancir.*

*Na to dugo, na to šurko,
na to goro visiko,
na to dugo, na to šurko,
na to goro visiko.*

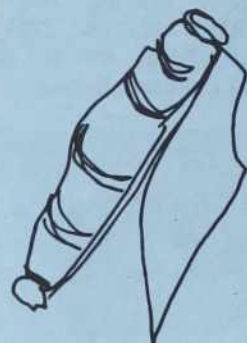
*Nikaj, nikaj luba draga,
zdaj poklekni tū pred mé,
nikaj, nikaj luba draga,
zdaj poklekni tū pred mé.*

*On pa(j) zeme z žepke naužic,
pa(j) njoj smekne vu srcé,
on pa(j) zeme z žepke naužic,
pa(j) njoj smekne vu srcé.*

*Nikaj, nikaj luba draga,
stan 'mi eške enkrat gor,
nikaj, nikaj luba draga,
stan 'mi eške enkrat gor.*

*Kak ti stanem, da(j) ne morem,
da(j) prebodjena ležim,
kak ti stanem, da(j) ne morem,
da(j) prebodjena ležim.*

Gorenji Sinik
-mkm-

*Iz ene zadnjih
oaz neokrnjene narave... za vse tiste,
s katerimi želimo to bogastvo deliti*

p. o.

MURSKA SOBOTA

**Pomurske mlekarne iz Murske Sobotе vam nudijo
kvalitetne izdelke:**

- maslo v 15. 20. 125. in 250g zavitkih
- mleko v prahu v 500g škatli (hrana za dojenčke)
- instant posneto mleko v 400g škatli
- evaporirano in kondenzirano mleko
- instant domači čaj
- instant kavó
- servirni sladkor 5 in 7g
- Gibko (hrana za športnike)
- Trajni mlečni izdelki

**Sodobna proizvodnja, tradicija in izkušénost kolektiva
so jamstvo kvalitete izdelkov.**

POMURSKÉ MLEKARNE, 69000 Murska Sobotа, Lola Ribarja 6, p. p. 230
Telefon: (069) 32-330, Telefax: (069) 22-339, Telex: 38 684

Izlet slovenskih dijakov gimnazije

V zadnjih letih se svet vidno spreminja. Spremembe so zajele tudi našo gimnazijo v Monoštru. Prej so se učili dijaki slovenščino samo v krožku, v zadnjih dveh letih se učimo materinščino kot kakršenkoli

drug predmet, torej po rednem urniku. Letos so nam ponudili potovanje v Slovenijo kot poučni izlet. Seveda smo se predloga zelo razveselili. Gospod Janez Kerčmar, lektor slovenščine nam je organiziral potovanje.

12. maja smo šli na pot. Kombi z našo majhno skupino, ki šteje vsega skupaj 11 oseb, je prispel v Moravske Toplice in naprej v Mursko Soboto, kjer smo si ogledali tovarno mlečnega prahu. Po kratkem odmoru smo nadaljevali pot v Radence in Gornjo Radgono. Najbolj zanimiv in najlepši del našega izleta je bil, ko smo se peljali skozi Maribor na Pohorje. Z gondolo smo se povzpeli na vrh. Bili smo okrog 1100 m visoko. Spoznali smo del lepe Slovenije in vsi upamo, da bomo imeli naslednje leto možnost spoznati še druge kraje.

Vsekakor pa upamo, da bomo naslednje leto lahko prestopili mejo na mejnem prehodu Gornji Senik—Martinje, ne pa na Hodošu.

es

Tako so se monoštrski dijaki 4. letnika poslavljali od dijaškega doma, kjer so preživeli štiri leta.

13. maja so v Monoštru na 2. osnovni šoli odprli razstavo z naslovom OTROCI — ODRASLIM '91. Pokrovitelj razstave je PETROL.

Materinski dan

Na materinski dan smo v števanovski vrtec povabili mamice in babice, prišle pa so tudi krstne botre. Naši malčki so zelo težko čakali ta dan. Naučili smo se pesmice in kratko pravljico. Tudi majhna darilca smo naredili.

Mamice in babice so s solzami v očeh poslušale svoje otroke.

“Ti si moje sonce mama, jaz sem tvoja zvezdica. Rož za praznik sem nabrala, polna je košarica.”

Agota Holec
vzgojiteljica

Vse še lahko uporabimo

Star kruh lahko še uporabimo, zato ga ne odmetavajmo.

1. Lahko ga zmeljemo v drobtine.
2. Če kruh ni zelo star, ga pomočimo v razžvrkljano jajce in ocvremo na olju.
3. Če se zgodi, da kupimo preveč kruha, ga lahko zamrznemo v skrinji.
4. Posušen kruh lahko popečemo v opekaču.
5. Če pečemo kokoš, lahko star kruh uporabimo za nadev.
6. Star kruh narežemo na kocke, ga prepražimo in uporabimo za juho namesto testenin.

Adrijan Takač, 6. r.,
OŠ Gornji Senik

VEŠ - VEM

PA ŠE NEKAJ O KONJIH

V začetku se je človek obnašal do konja kot do vseh divjih živali, lovil ga je le za hrano. Ker pa se lov ni vedno posrečil, si je človek hrano žele zagotoviti zanesljiveje. Konja in druge živali je začel udomačevati. Konj je domača žival že od bronaste dobe. Človek je udomačenega konja najprej uporabljal za nošenje raznega tovora, šele pozneje za jahanje in vprego. Take živali, ki so pokrite z dlako, njihovi mladiči pa sesajo mater, tako kot mladi žrebiček, imenujemo sesalci. Konji so torej sesalci.

Skozi daljši čas pa je udomačen konj postal človeku vdan prijatelj. Lahko bi rekli, da mu je postal pomočnik pri delu in tudi zabavi.

Tak pristen stik med konjem in človekom se je ohranil vse do danes, predvsem pri konjskem športu. Tam pride do izraza skladitev želje in volje konja in jahača in šele oboje lahko zagotovi uspeh.

Konje delimo na takoimenovane hladnokrvne z debelo kožo in precej poraslo dlako. Ta hladnokrvni konj je navadno težak, širokih prsi. Je pa večinoma nerazburljiv, umirjen.

V naše kraje je prišel iz Skandinavije prek evropskega kopnega. Takega konja danes uporabljamo za težjo vprego. V to skupino spada finski, belgijski konj.

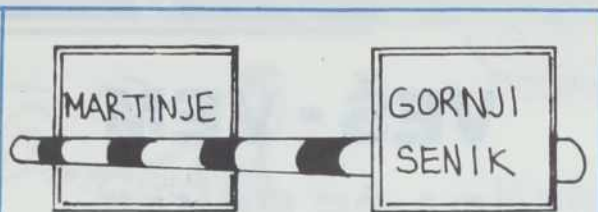
Toplokrvni pa je orientalski tip konja iz stepskih predelov. To so predvsem arabske pasme. Tak konj ima bolj sloko telo, visoke noge in dokaj elegantno držo. Ima lepo konstrukcijo z bolj ozko podolgovato glavo.

Znotraj teh dveh skupin je veliko raznih pasem konj. Take pasme lahko razdelimo po pokrajinah reje, po teži, njihovi uporabnosti itd.

Nekateri konji imajo samo rejsko vrednost. To so takoimenovane čistokrvne živali z nasledstveno strukturo.

Poglejmo si še konje za konjski šport. Poznamo dve veliki skupini takšnih konj, in sicer konje za dirkalni in konje za turnirski šport. Pri dirkalnem športu je predvsem značilna hitrost, za turnirskega pa šolanje in njihova izurjenost. Dirkalni konji tekmujejo v kasaških in galopskih disciplinah. Turnirski šport pa je preskakovanje ovir, razna dresa in turnirske vožnje.

Omembe vredni so še konji haflingeri. To so manjši konji lisičje barve z zelo bujno grivo.

DEZINFORMACIJE

Iz neuradnih virov smo zvedeli, da sta konec oktobra leta 1990 predsednika Madžarske in Slovenije prestopila državno mejo pri Gornjem Seniku.

Od takrat je minilo 540 dni, mejnega prehoda pa še ni.

DEZINFORMÁCIÓ!

Örömmel közölnék kedves olvasóinkkal, hogy a szlovén él lengyel nyelv újonnan felfedezett közeli rokonsága eredményeként lapunk Lengyelországban eladott példányszáma a tízszeresére emelkedett.

NIKA ZA SMEJ

VELKA ŽELJA

VIKTOR

Naš mali Laci se sreča s svojov botrov. Botra ga pita: "Laci, kak je kaj v šauli, nej je žmetno?" Laci etak pravi: "Samo najta, botra. Vejte, dja bi zdaj najbolarad na mejsaci (luni) bijo." "Na mejsaci? Zakoj pa?" pita botra. Laci pa pravi: "Zatok, ka je tam vse šestkrat lekejše."

V šaula vižgo majo, pišajo. Školnikojca vpamet zema, ka naš Viktor furt taprejk gleda na padaša irko. Vcuji de k Viktori pa ma etak pravi: "Viktor, neprestanoma taprejk gledaš na padaša irko, tau se pa ne šika. Zakoj tau delaš?" Naš Viktor pa zdaj etak pravi: "Spoštovana školnikojca! Moram neprestanoma taprejk gledati. Té vrajži moj padaš tak grdo pisalo ma, ka kumaj kaj vöpršćen."

"Telefonska mreža" v Slovenski vesi

DOBILI SMO NAJNOVEJŠO TELEFONSKO ŠTEVILO NA NOGOMETNEM IGRIŠČU: 0(:) 4 - 0 (:) 1

... Pomembna športna dogajanja so se začela leta 1978, ko so se naši vaški nogometaši uvrstili med državne finaliste, najboljše ekipe v državi. V naslednjih letih so gostovale pri nas tudi ekipe iz I. državne lige, (HALADAS, FTC in RABA ETO - ta zadnja pod vodstvom nekdanjega vodje reprezentance, Jožefa Verebeša).

videvali najglasnejši navijači domačih. "Če pa ne zmagamo, potem pa bomo zato pili." (V istem kraju kot prej, v gostilni "Lipa" v Slovenski vesi pri Sveti Trojici.)

... Lepa nedelja, konec tedna, dan dvoboja končno je napočil.

Vas kot mravljišče, vsak na bojišče!

Vaški smo in majhni, a mestu mesto pokažemo - Monošter premagamo.

pravokov", tačas dopisnik "Porabja" in gledalec (za hrbtom stranskega sodnika) "Enega meni, enega tebi... pa bo vse v redu (1 : 1)."

... Dvoboj se začne. Prihajajo, zažvižgajo trije fantje mladi - v žalostni obleki jih 22 - vsi naenkrat - pozdravi publiko. Skušali bodo spraviti žogo v mrežo.

KRATKA KRONIKA

V začetku prvega polčasa so imeli gostitelji več priložnosti, a žal neizkoriščenih. Mreža je ostala - hvala nepogumnim napadalcem in hrabrima vratarjema - nedotaknjena. Po odmoru so se gostje zbrali in po zaslugi spretnega in hitrega igralca Boroznakija so streljali Korpičevo mrežo. Ta sijajni zadetek jim je prinesel tudi zmago, ki je bila tudi po ugotovitvi Karla Gadanjija, predsednika Zveze nogometašev Železne županije, zaslužena.

Domači so skušali spreminiti rezultat, a niso uspeli poslati žoge v mrežo.

Gledalci so bili vsi zadovoljni, ker so videli srečanje "vrhov" in obilo lepih akcij z lepimi podajami in ponekod enkratnimi rešitvami. Pa tudi proti sodnikom nimamo kaj reči, saj...

... Teško tekmo so dobili trije sodniki pravični. Vse so natančno delali: (ob pravem času) mahali in žvižgali. Počeli so vse to pridno in brezhibno.

Mislim, da navijači in gledalci (bilo jih je 900), ki so videli tekmo, sploh niso razočarani nad tem, da zdaj David ni zmagal.

Drugo leto bo obratno - obljublamo in komaj čakamo!

Laci Domjan

1979, so naši fantje izkoristili priložnost in kot prvaki druge županijske lige stopili en razred više. Tako igrajo že 13 let v prvi ligi Železne županije.

V teh 13 letih so "naši" dosegli veliko lepih rezultatov. V začetku je moralo seveda tudi naše društvo premagati številne ovire, a "boj za obstanek" med najboljšimi moštvi je bil uspešen. V zadnjih 4 ali 5 letih je pomlajena ekipa zasedla dvakrat drugo, enkrat četrto, lani pa tretje mesto.

Letos smo (po 22. kolu) na drugem mestu lestvice. Pred nami je samo "sosed" Monošter s točko prednosti. Jeseni, ko smo gostovali pri njih, so nas dobesedno zbrisali z igrišča, kajti dali so nam štiri gole.

Takrat so naši fantje obljubili, da jim to na slovenskih tleh vrnejo. Ves teden so se s trdim treningom pripravljali na "dvoboj".

Navijači so se napatili v krčmo, da bi tam pri okrogli mizi dajali navodila svetovno znanemu trenerju in drugim pomembnim svetovalcem, pomočnikom ekipe in igralcev. Navijači so lahko oddali napovedi o izidu in to za samo 20 forintov.

Konec koncev je napočil dan "maščevanja". "Če konec dneva prinese uspeh - zmago gostiteljev, bo zagrnela lepa pesem pijanih vaških ljubiteljev nogometa v "kulturnem centru", ki je tretjega razreda", so pred-

Pred tekmo sem krožil med strokovnjaki in igralci in zbral nekaj mnenj o tekmi, o končnem rezultatu.

Gabor Bartakovič (predsednik NK Slovenska ves): "Za prvo mesto v županijskem prvenstvu potrebujemo ti dve točki. Samo z zmago bi bil zadovoljen. Kar se tiče pomladanskih rezultatov, smo vsi veseli. 11 točk smo dosegli (od 12), 15 golov smo dali, nobenega dobili. To je že nekaj, kajne?"

Jože Mešič - Žuži, mojster-trener domačih: "Ne vem, kaj bo in kako. Taktika je dozorela, strategija prav tako. Čez dve uri bomo vidli, kako se bo posrečilo."

Tibi Korpič, vratar: "Nočem v mrežo po žogo iti! Kratko samo to napiši."

Zoli Domjan, najboljši nogometaš v županiji: "Obstajajo tri možnosti. Zmagali ne bomo. Izid ne bo neodločen. Dalje ne piši! Zolt Anderko (humorist in srce ekipe) 5 : 0 bo za nas! Mi smo najboljši v okolici, saj smo s Stevanovci igrali 1 : 1.

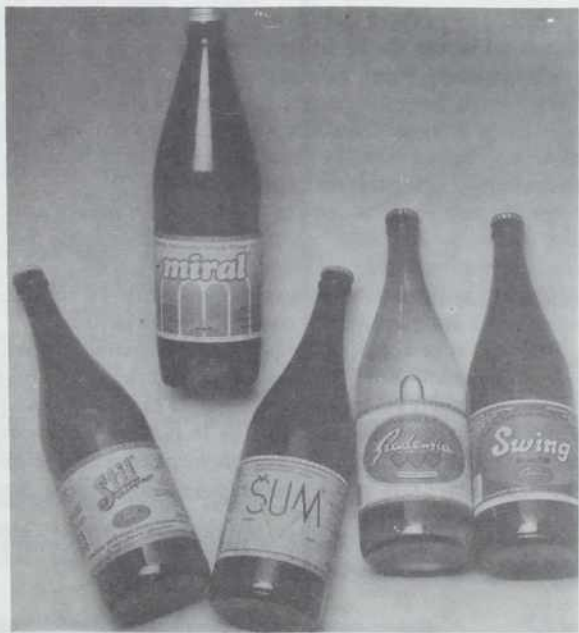
Laslo Klujber, "domači sodnik" ekipe, sodeluje v III. madžarski ligi: "Favoriti so trije: domačini, gostje... in seveda mi - sodniki." Ladislav Domjan, nekdanji in prihodnji sodnik "vaških

Radenska

MINERALNA VODA
RADENCI

NARAVA DAJE NAJBOLJŠE

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek
Glavna in odgovorna urednica **Marijana Sukič**
Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Deák Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena: posamezna številka 10 forintov oz. SLT, celoletna naročnina 260 forintov oz. SLT

Tisk: SOLIDARNOST, Arhitekta Novaka 4, 69000 Murska Sobota, Slovenija
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo